

Samenvatting: Op het verzoek me kort aan de Leidse faculteitsgemeenschap voor te stellen vertel ik waarom ik in Leiden ben aangesteld, en waarvoor, wat ik in Utrecht deed, en hoe mijn leven is verlopen.

Summary: Having been requested to introduce myself to the students and staff of the Leiden faculty of Theology I briefly tell why I was appointed at Leiden and for what tasks; what my assignments at Utrecht were; and add a bit of auto-biographical information.

Té-èf, Blad van de Faculteit der Godgeleerdheid van de Rijksuniversiteit te Leiden
21, 2 (november 1991): 22-23

J.G. Platvoet

‘Wat ik hier kom doen’

De redactie vroeg me mezelf kort aan de faculteitsgemeenschap voor te stellen in een stukje over ‘Wat komt U hier doen?’. Die vraag kan in één zin beantwoord worden: de taken op het gebied van onderwijs, onderzoek, en bestuur binnen de faculteit van Prof. Leertouwer waarnemen gedurende de tijd dat hij rector magnificus van deze universiteit is. Ik blijf lid van de staf van de KTU en ben door de KTU ‘voorlopig voor twee jaar’ aan de faculteit uitgeleend. Je kunt ook zeggen dat ik door de KTU voor de duur van het rectoraat van Prof. Leertouwer met onbetaald verlof ben gestuurd om me geheel aan mijn taken in Leiden te kunnen wijden. Mijn taken in Utrecht worden door een zeer competente vervangster waargenomen.

Wat de taken van Prof. Leertouwer in de faculteit zijn is genoegzaam bekend. Zijn onderwijstaak kan ieder die haar niet in detail kent uit de studiegids opdiepen. Het is in ieder geval een omvangrijke taak. Kort aangeduid omvat ze het verzorgen van inleidend onderwijs in de indische godsdiensten in de sectie godsdienstgeschiedenis van de vakgroep, en het verzorgen van de hele sectie vergelijkende godsdienstwetenschap. Tot mijn spijt geeft het leidse curriculum geen mogelijkheid om, anders dan in de keuzevakken van de doctoraal vrije studierichting, college te geven in mijn eigen godsdiensthistorische specialisatie, de godsdienst van de Akan volkeren van Zuid-Ghana.

Mijn connectie met de godsdienst van de Akan duidt op een wat afwijkende levensloop. Ik ben in 1982 aan de RU Utrecht gepromoveerd op een proefschrift

met een methodologische inslag: hoe vergelijk je godsdiensten zonder aan wetenschappelijke betrouwbaarheid en toetsbaarheid in te boeten (Platvoet 1982). Mijn promotores waren Prof. Th.P. van Baaren uit Groningen, en Prof. D.J. Hoens, de utrechtse indoloog, met wie ik sinds 1969, toen ik aan de KTHU kwam werken, heb samengewerkt. Ik was en ben namelijk de enige docent godsdienstwetenschap van de KTU, omdat al het onderwijs in de godsdienstwetenschap in de jaren 1970-1983 mede door de docenten godsdienstwetenschap van de theologische faculteit van de RU-U werd verzorgd. De KTHU had mij namelijk in de vakgroep godsdienstwetenschap van de theologische faculteit gedetacheerd en samen verzorgden wij het godsdienstwetenschappelijk onderwijs aan de gehele utrechtse studentengemeenschap van zowel de dagopleiding als de zaterdagopleiding. Daar kwam verandering toen de KTU in 1982 op last van de bisschoppen de ATO (Agogische Theologische Opleiding) als aparte theologische opleiding ophief en tot de deeltijdse DVS (Doctoraal Vrije Studierichting) omvormde en in de KTU integreerde. De ATO/DVS viel echter niet onder het samenwerkingsaccord met de UU-theologische faculteit en de godsdienstwetenschap erin kwam daardoor in zijn geheel bij mij terecht. Sindsdien heb ik mijzelf dan ook in a.o. de indische godsdiensten verdiept.

Aan de KTU was ik aanvankelijk echter aangesteld voor met name onderwijs en onderzoek in de godsdiensten zonder schrift. Dat heeft met mijn voorgeschiedenis en studie in Nijmegen te maken. Tot 1969 was ik namelijk lid van een r.k. missionair gezelschap, de *Societas Missionum ad Afros* (SMA), een van oorsprong frans genootschap uit het midden van de vorige eeuw, die zich op de kerstening van het ‘graf der blanken’, West Afrika, had geworpen. Zoals zoveel franse congregaties week die eind vorige eeuw naar Zuid-Nederland uit, zodat er geleidelijk ook een nederlandse ‘provincie’ ontstond. Die kreeg Zuid-Ghana als haar werkgebied toegewezen, omdat Nederlanders beter Engels spraken en in de koloniale verhouding met de Britten beter lagen dan de Fransen.

Bij de SMA heb ik klein- en grootseminarie gedaan tussen 1948 en 1961 en nog een ‘pastoraal jaar’ in Ghana in 1961-1962. Daarna heb ik vier jaar als leraar geschiedenis gewerkt aan het kleinseminarie van het aartsbisdom Cape Coast, vlakbij het vroegere hoofdkwartier van de West Indische Compagnie, het kasteel *Sao Jorge da Mina*, dat Maurits van Nassau in 1637 op de Portugezen liet veroveren om de aanvoer van werkkrachten naar onze plantagekolonies in Zuid- en Midden-Amerika veilig te stellen. Tot 1872 hadden de Hollanders elf van die

kastelen op de Goudkust – op een totaal van veertig –, waarmee wij onszelf een stevig aandeel in de Atlantische goud- en slavenhandel verzekerden en een belangrijke factor waren in de economische en politieke geschiedenis van de Goudkust.

In 1966 werd ik naar Nijmegen gestuurd om missiologie, sociale antropologie (de britse variant van culturele antropologie) en godsdienstantropologie te studeren. Toen ik daar in maart 1969 afstudeerde, had ik ook dispensatie uit het celibaat gevraagd en gekregen. In juni 1969 werd ik gevraagd aan de KTHU godsdienstwetenschap te komen geven nadat de toenmalige docent voor dit vak tot bisschop van Groningen was benoemd. Ik denk dat ik daarmee de eerste gehuwde docent in een nederlandse r.k. instelling voor theologie was.

J.G. Platvoet

Verwijzing

Platvoet, J.G., 1982, *Comparing Religions - A Limitative Approach: An Analysis of Akan, Para-Creole and IFO-Sananda Rites and Prayers*. The Hague: Mouton (= Religion and Reason, 24).

=====

English version

19.04.2025

J.G. Platvoet

My Assignment to the Leiden Faculty

The editors of the faculty journal *Té-èf* requested that I briefly introduce myself to the faculty community in a note about ‘Why, and for what tasks, have you been appointed here?’ That question can be answered in just one sentence: to take care of Prof. Leertouwer’s teaching, research and administrative duties in the faculty during the time he serves as Rector Magnificus of this university. I will remain a member of the staff of the KTU but am on loan to the Leiden faculty ‘for the moment for two years’. You might also say that I have been sent on unpaid leave

by the KTU for the duration of Prof. Leertouwer's rectorship to enable me to devote myself fully to my duties here in Leiden. My duties in Utrecht are taken care of by a very competent replacer.

What Prof. Leertouwer's tasks are in the faculty is well known. Anyone who does not know it in detail can dig up his teaching tasks from the study guide. In any case, it is a major task. In short, it includes teaching the introductory course on the religions of India in the History of Religions section of the Department, and taking care of the entire section of Comparative Religion. To my regret, the Leiden curriculum does not give the opportunity, other than in the electives of DVS, the Doctoral Free Study program, to teach courses in my own specialization in the History of Religions, the religion of the Akan peoples of Southern Ghana.

My connection with the religion of the Akan indicates a somewhat peculiar course of life. I obtained my PhD in 1982 at the University of Utrecht with a thesis with a methodological slant: how to compare religions without loss to scientific reliability and verifiability (Platvoet 1982). My supervisors were prof. Th.P. van Baaren from Groningen, and Prof. D.J. Hoens, the Utrecht indologist, with whom I had worked since 1969, when I was appointed at the KTHU. I was, and am, the only lecturer in History of Religions at the KTU, because for KTU-students courses in History of Religions were also taught by the staff of the Department of History of Religions of the RU-U Faculty of Theology in the years 1970-1983. The KTHU had seconded me in 1969 to the Department of the History of Religions of the Faculty of Theology and together we provided all courses in History of Religions to the entire Utrecht student community of both the weekday and the Saturday programs.

This changed in 1982 when the RC Bishops abolished ATO (*Agogische Theologische Opleiding*, Agogic Theological Program) as a separate RC theological training institute and ordered the KTU to integrate it into the KTU as the part-time DVS (Doctoral Free Study program). As the ATO/DVS was not covered by the 1970 cooperation agreement between the RU-U Faculty of Theology and the KTU, all teaching duties in History of Religions in ATO/DVS were assigned to me. As a result, I have since then immersed myself also in the religions of India, among other things.

At the KTUU, however, I had been appointed in 1969 for teaching courses about, and for research in, preliterate religions. That has to do with my earlier history and with my studies at Nijmegen from 1966 to 1969. I was a member of a

Roman Catholic missionary society until early 1969: the *Societas Missionum ad Afros* (SMA), a French society founded in the mid-19th century, which had devoted itself to the Christianization of the ‘grave of the whites’, West Africa. Like so many French congregations, it had fled to the south of the Netherlands at the end of the 19th century, and as a result, a Dutch ‘province’ came gradually into being. It was assigned Southern Ghana as its working area, because the Dutch spoke better English than the French; and they fitted in better with the British in the colonial situation.

I did minor and major seminary at SMA seminaries between 1948 and 1961 and one more ‘pastoral year’ in Ghana in 1961-1962. After that, I taught History for four years at the minor seminary of the Archdiocese of Cape Coast at Amisano in Ghana, quite close to the castle of *Sao Jorge da Mina*, the former headquarters of the Dutch WIC (West India Company). Maurits van Nassau had ordered that it be conquered from the Portuguese in 1637 to secure an ample supply of black slave labor force for our plantation colonies in South and Central America. The Dutch had eleven of those castles on the Gold Coast - out of a total of forty - till 1872. With them we assured ourselves of a substantial share in the Atlantic gold and slave trade and played an important part in the economic and political history of the Gold Coast.

In 1966 I was sent to Nijmegen University to study missiology, social anthropology (the British variety of cultural anthropology) and anthropology of religions. By the time I graduated from it, in March 1969, I had also requested and received dispensation from celibacy. In June 1969 the KTHU invited me to come and teach History of Religions to replace its lecturer for this subject who had been appointed bishop of Groningen. I think I was the first ‘married priest’ on the teaching staff of a KIWTO, the five in 1966 newly established, government funded *Katholieke Instellingen voor Wetenschappelijk Theologisch Onderwijs*, (Roman) Catholic Institutions for Scientific Theological Education.

J.G. Platvoet

Reference

Platvoet, J.G., 1982, *Comparing Religions – A Limitative Approach: An Analysis of Akan, Para-Creole and IFO-Sananda Rites and Prayers*. The Hague, etc.: Mouton (= Religion and Reason, 24).